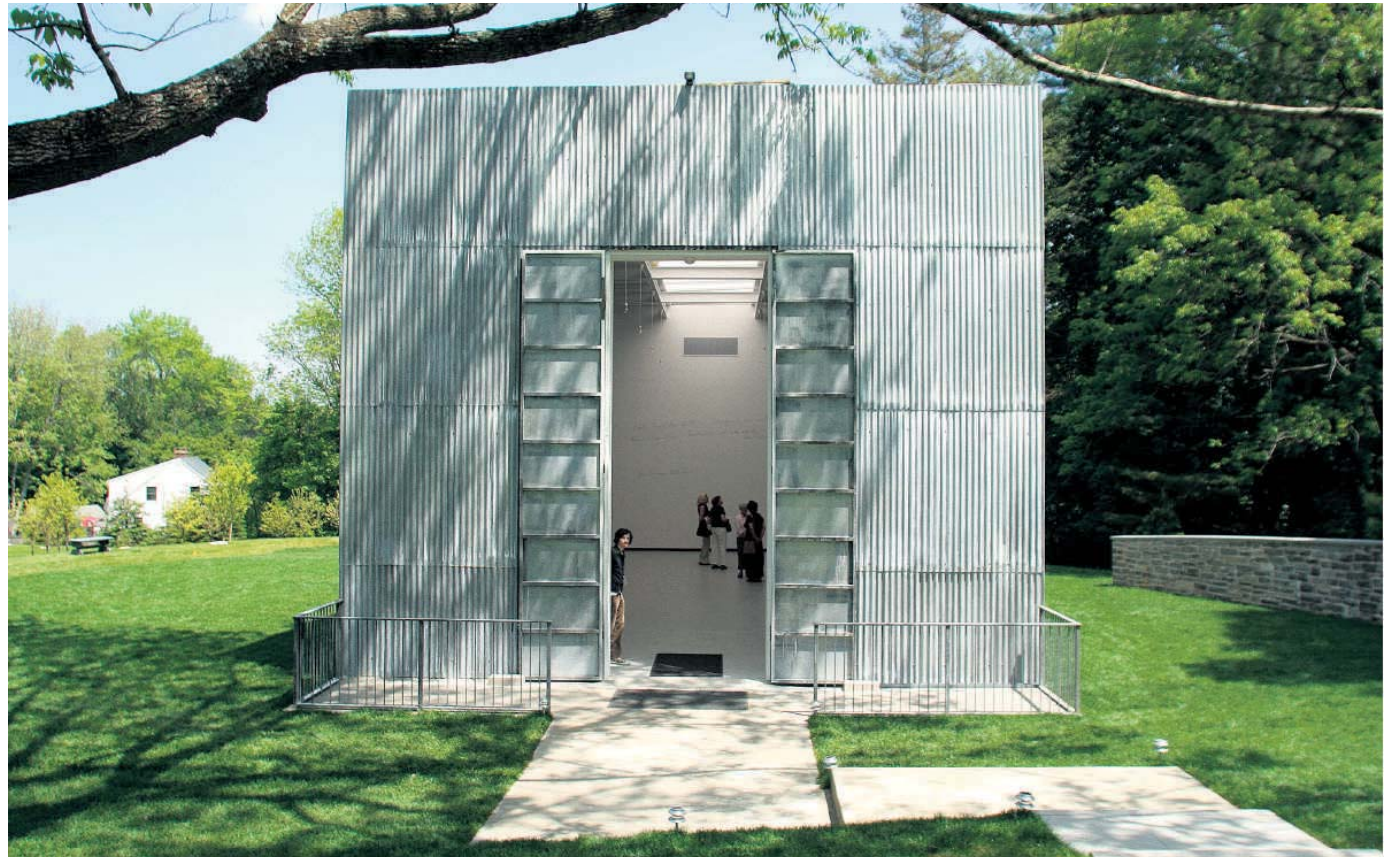

Schilderijen van Anselm Kiefer in Ridgefield, Connecticut

Paviljoen van Kiefer in Ridgefield (Foto's Claudia van Rouendal)

Naast Kiefers paviljoen smeult de barbecue

Voor het eerst in jaren exposeert de Duitser Anselm Kiefer weer in de Verenigde Staten. Met kruiskopschroeven bevestigde hij modellschepen aan schilderijen. Die schepen ondersteunen weer een oorlogstheorie.

**Door onze correspondent
Freek Staps**

RIDGEFIELD, 3 JUNI. Het museum had nog wel zulke vette woorden gebruikt. Het openingsgala van de expositie was „the most fun ever” geweest, de komst van de kunstwerken naar de VS had voor „beroeving in de Amerikaanse kunstwereld” gezorgd en de bus die deze zomer twintig weken lang pendelt tussen het treinstation en het half uur verderop gelegen Ridgefield moest de lokale middenstad een ongekende oppepper geven.

Maar tijdens het openingsweekend, vorige week, is de bus zo goed als leeg. De nagestreefde kruisbestuiving tussen kunst en commercie blijft uit.

De buschauffeur ziet het gebrek aan passagiers als een onverwachte meevaller. Hij rent het Aldrich Contemporary Art Museum in om nog geen vijf minuten later enthousiast naar buiten te komen. Dat was indrukwekkend, laat hij weten.

En dat is het ook. Want in de achtertuin van het museum staat een metershoog paviljoen van golfplaten en een enkele deur. Die bieden toegang tot de eerste expositie in de VS in jaren van de Duitse schilder, beeldhouwer en nu ook architect Anselm Kiefer.

Het paviljoen in het groen en de dertig schilderijen die het huisvest zijn één: het stalen gebouw is als een boothuis. De enkele stalen deur geeft de bezoeker zelfs het gevoel een besloten ruimte van een schip te betreden.

Binnen hangen de dertig schilderijen die zeeslagen uitbeelden, in vijf rijen van drie hoog. Elk schilderij toont een eigen afbeelding van een zee, en op een enkele na hangt er tegen elk werk een modelschip: onderzeeër, slagkruiser, kanonneerboot.

De expositie heet *Velimir Chlebnikov* en is Kiefers erbetoon aan die Russische poëet

en futurist uit de jaren van de Russische Revolutie en de Eerste Wereldoorlog.

Chlebnikovs theorie over zeeslagen is door Kiefer met houtskool op de uiterste wand van het paviljoen geschreven. Elke 317 jaarervaart de wereld een zeeslag die de loop van de wereldgeschiedenis beïnvloedt. Het staat er in het Duits, onder de aanhef *’Neue Lehre vom Krieg’*.

Kiefer draagt het kunstwerk op aan Chlebnikov en gelooft in de theorie, zo blijkt uit de jaartallen en de namen van historische zeeslagen, die met wit krijt op de halfduistere wilde zeeën staan gekrast. 626: Slaven en Byzantijnen strijden bij Constantinopel. „+ 1268 (4x317 Jahre)”, staat er dan als een rekensom, streep onder. „1894 Japan X China”. Of 1480: Lissabon belegerd, „+ 317” komt op 1497, het jaar dat Vasco da Gama in India aankwam.

Zo wordt Kiefers kunstwerk een geschiedenisles en tegelijkertijd een uitdaging – om zijn feiten te controleren dan. Maar meer nog is het een uitnodiging een andere benadering van de afwendbaarheid van oorlogen te ontdekken, midden in dit land in oorlog, midden in dit provinciestadje in New England waar het uit-

zonderlijk is een huis te vinden zonder Amerikaanse vlag voor het raam of in de tuin.

Kiefer zelf staat niet bekend om dat soort trots of vaderlandsliefde. Geboren op 8 maart 1945 werd hij in de jaren zestig op controversiële wijze bekend door zijn imitaties van het sieg heil-gebaar en zijn oproepen aan het Duitse volk om het verlies aan cultuur door het xenofobe naziregime te herdenken.

De bewegingsvolle schilderijen zijn met kracht gemaakt. Kiefer gebruikte spatels om de centimeterdikke lagen verf aan te brengen, gebruikte ijzerdraad en kruiskopschroeven om de schepen aan het canvas te bevestigen en goot roest over de verf om de zee de kleur van lang geleden vergane schepen te geven.

„Ik wilde me gedragen als de zee”, zei Kiefer in een gesprek met de Britse krant *The Daily Telegraph*. „Ik ben geïntrigeerd door de zee, want daar komen we vandaan. En er zit altijd beweging in.”

Het paviljoen en de dertig schilderijen waren vorig jaar zomer te zien op een plein in Londen, verzorgd door de galerie White Cube. Een Amerikaanse verzame-

laar van Duitse kunst zag het en kocht het voor een onbekend bedrag. Inclusief paviljoen.

„Ik wilde niet dat elk schilderij afzonderlijk zou worden verkocht en boven verschillende schoorsteenmantels zou komen te hangen”, zegt Kiefer. „Dat haat ik. Dan worden ze alleen maar decoratie.”

De koper woont in de buurt van het Aldrich-museum en deed een voorstel: het museum draagt zorgt voor het transport en krijgt als dank de mogelijkheid het werk een paar maanden te exposeren. Daarna verdwijnt het uit het publieke domein. Overigens organiseert het museum ongebruikelijke acties om de transportkosten terug te verdienen. De busdienst die grote groepen bezoekers uit de stad moet trekken bijvoorbeeld, of de gebeurtenis die de klapper van het seizoen moet worden: de *’Anselm Kiefer BBQ’*. Met een barbecue en een volleybalwedstrijd op het gras naast het golfplaten paviljoen.

Anselm Kiefer: ’Velimir Chlebnikov’, t/m 1 okt. The Aldrich Contemporary Art Museum, Ridgefield, Connecticut, VS. +1-203-4384-519, www.aldrichart.org